

Lajittelumuistipeli

Peliohjeet ja lisätietoa lajittelusta

Mukavia pelihetkiä lajittelun merkeissä!

LAJITTELE KIERTOON!

Muistipeli (helpompi versio)

Muistipelikortteja on 2 x 63 kpl eli 126 kpl

Huom! Kortit on tulostettava 2 kertaa, yksi tiedosto sisältää 63 kpl kortteja.

Tarvitset pelaamiseen: 126 kpl kortteja, lajittelualustat ja ohjeet. Kynän ja paperia pisteiden laskemista varten (jos pisteitä lasketaan).

Sekoittakaa ja levittäkää muistipelikortit pöydälle kuvapuoli alaspäin.

Muistipeli on parin tai useamman pelaajan kanssa pelattava peli, missä on tarkoitus löytää korttiparit.

Kun pelaaja on löytänyt parit, hän saa jatkaa vuoroaan. Vuoro vaihtuu seuraavalle pelaajalle, kun pelaaja ei löydä korttiparia.

Kun kaikille korteille on löydetty parit, voidaan laskea pisteet. Pelaaja saa pisteen jokaisesta korttiparistaan.

Lisähaastetta peliin:

Kun pelaaja löytää parit hän kertoo, miten lajittelisi omissa korteissaan näkyvän roskan/tuotteet ja jatkaa vasta sen jälkeen vuoroaan.

- Pelaaja voi kertomisen sijaan myös asettaa korttiparinsa lajittelualustalle. Pelaaja saa lisäpisteen, kun hän osaa lajitella roskan oikein.

Apuna voi tässä käyttää listaa, jossa on kerrottu roskat aakkosittain ja miten ne lajitellaan. Lista löytyy pelikorttien kanssa samasta tiedostosta.

- Esimerkki: Banaaninkuori kortti parit lajitellaan biojätteisiin.
- Esimerkki: Ämpäri kortti parit lajitellaan sekajätteeseen.

Lopuksi kaikki pisteet lasketaan yhteen:

- Pelaajalla olevat korttiparit 1 p/korttipari
- Oikein lajitellut roskat, 1 p/oikein lajiteltu roska

Muistipeli (haasteellisempi versio)

Muistipelikortteja on 2 x 63 kpl eli 126 kpl

Huom! Kortit on tulostettava 2 kertaa, yksi tiedosto sisältää 63 kpl kortteja.

Tarvitset pelaamiseen: 126 kpl kortteja, lajittelualustat ja ohjeet. Kynän ja paperia pisteiden laskemista varten (jos pisteitä lasketaan).

Sekoittakaa ja levittäkää muistipelikortit pöydälle kuvapuoli alaspäin.

Muistipeli on parin tai useamman pelaajan kanssa pelattava peli, missä on tarkoitus löytää korttiparit.

Kun pelaaja löytää parit hän kertoo, miten lajittelisi omissa korteissaan näkyvän roskan/tuotteen. Pelaaja voi kertomisen sijaan myös asettaa korttiparinsa lajittelualustalle. Pelaaja saa pisteen oikein lajitellusta roskasta

- Lisäksi korttiparin löytäjä voi kertoa muitakin lajitteluun liittyviä asioita, kuten mitä kierrätysmateriaalista tehdään tai muita tietoja aiheesta. Pelaajan vuoro jatkuu vasta sen jälkeen.
 - Tässä voidaan käyttää apuna listaa, jossa on kerrottu roskat aakkosittain ja miten ne lajitellaan. Lista löytyy pelikorttien kanssa samasta tiedostosta. Lajitteluohjeita ja lisätietoa löytyy myös tämän ohjeen lopusta.
 - Esimerkki: Juomalasi tulisi laittaa yksittäisinä kappaleina sekajätteisiin. Samassa yhteydessä voi kertoa, mitä muuta sekajätteen joukkoon voi laittaa tai jos asia on kertaalleen kerrottu, vuorossa oleva pelaaja voi kysyä muilta, mitä sinne voi laittaa.

Vuoro vaihtuu seuraavalle pelaajalle, kun pelaaja ei löydä korttiparia.

Kun kaikille korteille on löydetty parit, voidaan laskea pisteet. Lopuksi kaikki pisteet lasketaan yhteen:

- Pelaajalla olevat korttiparit 1 p/korttipari
- Oikein lajitellut roskat, 1 p/oikein lajiteltu roska

Lopussa voidaan keskustella, mitä uutta opit?

Lajitteluviesti

Muistipelikortteja hyödyntäen on mahdollista pelata myös lajitteluviestiä. Siinä osallistuja jaetaan joukkueisiin ja joka joukkueelle jaetaan lajiteltavat kortit. Lajittelualustat laitetaan jonkin matkan päähän joukkueista. Jokainen joukkueen jäsen vie vuorollaan yhden kortin lajittelualustoille. Kun kaikki viestiin valitut kortit on lajiteltu, katsotaan miten lajittelu on onnistunut ja jaetaan pisteet.

Tarvitset pelaamiseen: kortteja esim. 10 kpl/joukkue, lajittelualustat ja ohjeet. Kynän ja paperia pisteiden laskemista varten sekä sekuntikellon ajan mittaamista varten.

Jos viestistä haluaa näyttävämmän, kannattaa lajittelualustojen yhteyteen laittaa vähintään astiat, joihin kisaajat voivat lajitella roskakortit. Jos panostaa viestiin kunnolla, voi lajiteltavaksi hankkia korteissa olevia roskia lajittelua varten (puhdistettuina tietysti).

1. Jaa joukkueet ja joukkueille lajiteltavat kortit (tai roskat).

- Kannattaa katsoa, että helpot ja vaikeat roskat jakautuvat joukkueille suunnilleen tasan ettei yksi joukkue saa haastavimpia lajiteltavia ja toinen tutuimpia roskia.
- Kortit tai roskat on hyvä merkitä esimerkiksi jollain värillä (tussilla merkki kortin kulmaan tai teippiin), jotta ne erotetaan lajittelualustoilta tai lajitteluastioista joukkueittain.

2. Kerro joukkueille, että lajittelusuoritus tehdään yksi joukkueen jäsen ja roska kerrallaan. Seuraava saa lähteä matkaan sitten, kun edellinen on tullut takaisin joukkueen luo.

- Viestissä voidaan kilpailla sekä nopeudessa että oikein lajittelussa. Viestin vetäjä ottaa aikaa sekuntikellolla ja merkitsee joukkueiden ajat ylös.
- Joukkueen jäsenet voivat yhdessä keskustella, miten jokin roska lajitellaan, kenenkään ei tarvitse yksin tietää roskan oikeaa paikkaa.

3. Katsokaa, miten lajittelu sujui, kun joukkueet ovat lajitelleet roskat.

- Oikein lajitellusta roskasta voidaan vähentää aikaa tai väärin lajitellusta puolestaan lisätä aikaa. Tämä voidaan päättää tapauskohtaisesti, mutta asia pitää sopia ennen viestin aloittamista (vetäjä voi päättää itse)
- Aikaa voidaan joko vähentää tai lisätä esim. 5 sekuntia/roska.
- Viestin vetäjä voi nyt hyödyntää tässä ohjeessa olevia jätkekohtaisia infolappuja ja kertoa niistä lisätietoa lajiteltavista roskista ja niiden kierrätyksestä. Tai kysellä joukkueilta, mitä he tietävät kyseisen materiaalin kierrätyksestä.
 - Esimerkki: Juomalasi tulisi laittaa yksittäisinä kappaleina sekajätteisiin. Samassa yhteydessä voi kertoa tai kysyä, mitä muuta sekajätteen joukkoon voi laittaa
 - Esimerkki: Säilyketölkki kuulu metallipakkauksiin. Samassa yhteydessä voi kertoa, mitä kierrätysmateriaaleista tehdään.

Hauskoja hetkiä lajitteluviestin parissa!

Muovipakkaukset

MUOVIPAKKAUKSET

Muovipakkausten keräykseen voi laittaa:

- Jogurttipurkit, voirasiat, leikkele-, juusto- ja valmisruokapakkaukset jne.
- Pesuaine-, shampoo- ja saippuapakkaukset
- Muut kotitalouden pakkaukset (muovipullot, kanisterit, purkit, tuubit, lelu-, työkalu-, puutarha ja kalastusvälinepakkaukset)
- Muovikassit, -pussit ja -kääreet
- ESP -eli styrox -pakkaukset, muoviset pakkaustäytteet

Pakkausten tulee olla tyhjiä. Tarroja ja etikettejä ei tarvitse irrottaa. Laita pakkaukset keräykseen mieluiten litistettyinä.

Irrota korkit, kannet, pumppuosat ja vastaavat ja laita ne kierrätysastiaan erikseen. Nämä osat ovat usein eri muovia kuin muu pakkaus. Toimenpide parantaa kierrätystä.

Palauta pantilliset muovipakkaukset palautusautomaattiin.

Muovipakkauksista tehdään:

Uusien muovituotteiden raaka-ainetta, Fortumin muovijalostamossa Riihimäellä. Kierrätetystä muovista valmistetaan mm. erilaisia kulutustavaroita:

- Tiski-, WC – ja vaateharjoja
- Kenkälusikoita
- Kukkaruukkuja, kastelukannuja ja sumutinpulloja
- Huonekaluja, kuten tuolien komponentteja
- Erilaisia muovi – ja jätessäkkejä, kauppojen kierrätysmuovipusseja
- Rakentamiseen esim. kojerasioiden kansia ja lautakomposiitteja

Lisätietoa muovipakkausten kierrätyksestä

Muovi tunnistetaan kierrätysprosessissa optisella laitteella ja eri muovit erotellaan toisistaan. Älä laita erilaisia muovipakkauksia sisäkkäin, jotta kierrätysmateriaalin laatu ei heikkene.

Optinen laite tunnistaa sisäkkäin olevista muovipakkauksista vain uloimman, jolloin toinen ei ohjaudu prosessissa oikein. Voit laittaa muovipakkaukset muovikassissa kierrätykseen.

Muovia vai metallia - tee rypistystesti:

- Purista pakkaus nyrkissäsi. Jos pakkaus ei palaudu rypistyksen jälkeen, se on todennäköisesti metallia. Jos se palautuu muotoonsa, se on todennäköisesti muovia.
- Epäselvissä tapauksissa pakkaus on parempi laittaa sekajätteeseen.

Biojäte

Biojätteen keräykseen voi laittaa:

- Ruoantähteet (valutettuina nesteestä)
- Kahvi ja teen porot, tee pussit ja suodatinpaperit
- Hedelmien ja vihannesten kuoret sekä muu kiinteä eloperäinen jäte.
- Jähmettyneet rasvat esim. kinkkurasva pakattuna maitopurkkiin
- Kalanruodot ja pienet luut
- Kasvinosat ja kuihtuneet kukat

Biojätteet ovat eloperäistä maatuva ja kompostoituvaa jätettä.

Biopussin pohjalle voi laittaa esim. munakennon nestettä imemään.

Biojätteisiin ei saa laittaa:

- Biohajoavia vaippoja ja terveyssiteitä
- Eläinten jätöksiä
- Purukumia

Lajittelusta biojätteestä saadaan:

- Uusiutuvaa energiaa eli biokaasua. Biokaasun tuotannon mädätysprosessissa muodostuva metaani hyödynnetään ja jalostetaan esimerkiksi liikennepolttoaineeksi tai teollisuuden energiaksi.
- Lannoitevalmistetta. Osana prosessia syntyy mädätysjäännös, jonka sisältämät ravinteet voidaan jatkojalostaa teollisuuden käyttöön tai kierrättää pelloille lannoitteeksi.
- Kompostoimalla saadaan ravinteikasta multaa. Biojätteestä tuotettu komposti sisältää arvokkaita ravinteita, kuten typpeä ja fosforia.

Lisätietoa biojätteiden kierrätyksestä:

Biojätteen käsittelyprosessit vaihtelevat alueittain. Tämä vaikuttaa esimerkiksi siihen, voiko biohajoavasta muovista valmistettuja pusseja käyttää biojätteen kierrätyspusseina. Tarkista asia oman alueesi jäteyhtiön sivuilta tai taloyhtiösi lajitteluohjeista.

Biokaasun tuotannossa hyödynnetään muun muassa:

- Erilliskerätty biojäte
- Elintarviketeollisuuden sivuvirrat ja pilaantuneet kertaerät
- Kauppojen hävikki
- Puhdistamo- ja jätevesilietteet
- Rasvakaivolietteet
- Biolietteet

Lasipakkaukset

Lasipakkausten keräykseen voi laittaa:

- Tyhjät lasipullot ja purkit (värilliset ja värittömät)

Poista korkit ja kannet ja laita ne metallin tai muovin keräykseen. Kaulusrenkaita ja etikettejä ei tarvitse poistaa.

Huuhtaise likaiset lasipakkaukset kylmällä vedellä tai pyyhkäise paperilla.

Palauta pantilliset lasipullot kauppaan palautusautomaattiin.

Lasipakkausten keräykseen ei saa laittaa:

- Terveystuotteiden pakkauksia, kuten injektionestepulloja ja ampulleja
- Posliinia tai keramiikkaa
- Lasiastioita esim. juomalasit, uunivuoat, kahvipannut, kattiloiden ja pannujen kannet
- Kristallilasia, ikkuna- ja peililasia
- Lamppuja ja valaisimia

Nämä lasilaadut kuuluvat sekajätteisiin, koska ne eivät sovellu samaan hyödyntämisprosessiin pullojen ja purkkien kanssa vaan haittaavat lasin kierrätystä oleellisesti.

Lasipakkauksista tehdään:

- Uusia lasipakkauksia eli lasipulloja ja purkkeja
- Osasta lasijätteestä tehdään myös rakennustuotteita, kuten vaahtolasia ja lasivillaa

Lisätietoa lasipakkauksista

Lasi on valmistettu sulatetusta kvartsihiekestä, kalkista ja soodasta.

Lasi on 100 % uudelleenkäytettävä, materiaali ei kärsi kierrätyksestä.

Metalli

Metallinkeräykseen voit laittaa tyhjästä metallipakkaukset, kuten:

- Säilyketölkit, pantittomat juomatölkit, metallikannet, -korkit ja -sulkimet.
- Alumiinivuoat, -foliot ja -kannet
- Tyhjästä ja kuivat maalipurkit, tyhjästä aerosolipullot
- Metalliset kahvikapselit
- Kotitalouden pienmetalliesineet (kattilat ja paistinpannut, aterimet, sakset ja käsityökalut)
- Pienet metalliesineet ja alumiiniset tuikkukynttilöiden kuoret

Huuhtaise elintarvikkeita sisältäneet metallipakkaukset kylmällä vedellä tai pyyhkäise paperilla. Monet metallit ovat teräviä, joten käsittele niitä varoen. Jos yli puolet pakkauksesta tai tuotteesta on metallia, se kuuluu metallinkeräykseen.

Palauta pantilliset juomatölkit pullonpalautuspisteeseen.

Kierrätysmetallista tehdään mm.:

- Uusia metallipurkkeja
- Polkupyörän runkoja
- Autojen osia
- Lاپioita

Lisätietoa metallin kierrätyksestä

Metallinen pakkaus on ekologinen ja taloudellinen vaihtoehto. Metallin laatu ei huonone kierrätyksessä, joten sitä voi kierrättää lähes loputtomiin.

Kotitalouksista kerätyt metallipakkaukset ja muu pienmetalli ohjataan metalliteollisuuden raaka-aineeksi, ja se kelpaa monenlaisten uusien metallituotteiden valmistukseen.

Noin puolet uusien metallituotteiden valmistukseen käytetyistä raaka-aineista tulee kierrätyksen kautta. Kierrätysmetallin käytöllä voidaan korvata uusiutumattomia luonnonvaroja. Tällöin kaivostoiminta ja sen aiheuttamat ympäristöhaitat vähenevät.

Metallia louhitaan maaperästä, mutta sitä ei voida loputtomiin louhia. Näin ollen tulisi neitseellisten materiaalien käyttöä korvata tehokkaammalla kierrätyksellä.

Kartonkipakkaukset

KARTONKIPAKKAUKSET

Kartonkipakkausten keräykseen voi laittaa:

- Aaltopahvilaatikot
- Kartonkitölkit esim. maito ja mehutölkit.
- Kartongiset einespakkaukset
- Kuivatuotteiden kartonkipakkaukset esim. muro- ja keksipaketit
- Paperipussit ja kassit
- Pizzalaatikot, munakennot ja kartongiset kertakäyttöastiat
- WC - ja talouspaperirullien hylsy
- Käärepaperit esim. kopiopaperin kääreet

Huuhdaise nestepakkaukset ja ruuantähteitä sisältävät pakkaukset tarvittaessa kylmällä vedellä, valuta ne kuiviksi.

Litistä kartonkipakkaukset. Näin pakattuna voidaan kuljettaa enemmän pakkauksia kerralla ja kuljetuksia tarvitaan harvemmin.

Kartonkipakkausten keräykseen ei saa laittaa:

- Likaisia tai märkiä kartonkipakkauksia
- Lahjapapereita, askartelukartonkeja

Kierrätetyistä kartonkipakkauksista saadaan:

- Kartongi kuljetetaan paalattuna kartonkitehtaalte, missä siitä irrotetaan kartonkikuitu sekä muovi – ja alumiinipinnoitteet toisistaan. Alumiini kierrätetään raaka-aineena ja muovipinnoite hyödynnetään energiana.
- Kierrätyspahvin ja kartongin kierrätyskuiduista valmistetaan mm. aaltopahvin raaka-aineita ja pakkauskartonkia sekä erikoispaperia, laminaattipaperia ja monenlaisia hylsyjä.

Lisätietoa kartongin valmistuksesta:

Kartongin valmistuksen raaka-aine on puu. Kartongi valmistetaan puumassasta, kuten paperikin.

Puut sitovat hiilidioksidia ja luovat elinympäristöjä monimuotoiselle luonnolle. Kierrättämällä kartongit vähennämme tarvetta kaataa puita uusien pakkauksien raaka-aineiksi.

Kartonkimateriaalia ei voida kierrättää loputtomasti, sillä kartonkikuidut lyhenevät ja ovat lopulta niin lyhyitä, ettei niitä voida enää hyödyntää materiaalina.

Paperi

Paperinkeräykseen voi laittaa:

- Kirjekuoret (myös ikkunalliset)
- Kopiopaperit ja tulosteet
- Mainosposti, esitteet ja muut vastaavat painotuotteet
- Sanoma- ja aikakauslehdet
- Piirustus- ja lehtiöpaperit

Irrota kierrekantisten vihkojen metalliosat ja laita ne metalliin, vihon sivut kuuluvat paperiin. Niittejä ja paperiliittimiä ei tarvitse poistaa. Kaiken materiaalin tulee olla puhdasta ja kuivaa.

Paperinkeräykseen ei voi laittaa:

- Värillinen paperi
- Märät tai likaiset paperit
- Pahvit tai kartongit
- Paperikassit
- Mainosten ja lehtien muovikääreet
- Alumiini- tai vahapaperit
- Voimakkaasti värjätyt paperit kuten lahjapaperit
- Pehmopaperit
- Kirjat
- Kassakuitit

Mitä kierrätetystä paperista tehdään:

- Keräyspaperi toimitetaan hyödynnettäväksi paperitehtaalte, missä siitä valmistetaan uutta paperia kuten sanomalehtipaperia tai pehmopaperia.

Lisätietoa paperista:

- Paperin valmistuksen raaka-aine on puu. Yleensä paperia valmistetaan puumassasta.
- Paperi voidaan kierrättää 6–7 kertaa ennen kuin kuitu on käytetty loppuun.
- Uusiopaperin valmistaminen säästää energiaa ja luonnonvaroja sekä tuottaa vähemmän päästöjä ympäristöön.

Poistotekstiilit

Poistotekstiilin keräykseen voi laittaa:

- Housut, hameet, paidat, takit
- Lakanat, pyyhkeet, pöytäliinat

Poistotekstiilit ovat käyttökelvottomia vaatteita ja kodin tekstiilejä, jotka voidaan hyödyntää materiaalina.

Tekstiilien tulee olla kuivia, sekä puhtaita ja ne tulee pakata muovipussiin likaantumisen ja kastumisen ehkäisemiseksi.

Poistotekstiilin keräykseen ei saa laittaa:

- Alusvaatteet, sukat, sukkahousut
- Kengät, laukut
- Matot, tyyny, peitot, pehmusteet, pehmolelut
- Kosteat, homeiset, haisevat tai tekstiilituholaisia sisältävät tekstiilit

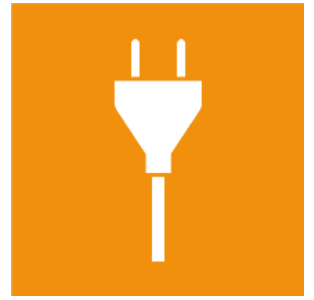
Poistotekstiileistä saadaan:

- Materiaalia erilaisiin tekstilituotteisiin esim. korjaamoliinat

Lisätietoa poistotekstiileistä:

Poistotekstiilit kuljetetaan lajiteltavaksi ja niiden joukosta lajitellaan uudelleen käyttöön sopivat tekstiilit ja käyttökelvottomat tekstiilit sekajätteeseen. Uudelleen käytettävät tekstiilit menevät myytäväksi. Käyttökelvottomat hyödynnetään energiana.

Sähkölaitteet

Sähkölaitteiden kierrätykseen saa laittaa:

- Tietokoneet
- Tulostimet
- Kännykät
- Televisio, viihde-elektroniikka ja kamerat
- Elektroniset verenpaine- ja kuumemittarit
- Lamput, valosarjat, valaisimet, taskulamput
- Kello
- Sähkö ja papistokäyttöiset lelut
- Sähkökiukaat, lämminvesivaraajat ja muut talotekniset sähkölaitteet

Käytöstä poistettuja sähkö- ja elektroniikkalaitteita otetaan vastaan maksutta SER-keräyspisteissä. Lisäksi niitä vastaanottavat monet isot kaupat.

Huom. Irtoparistot, ja akut eivät kuulu SER-keräykseen - vie ne lähikauppaan paristonkierrätykseen navat teipattuina.

Lisäohjeita sähkölaitteiden lajitteluun ja kierrätykseen:

- Sähkölaitteita ei saa laittaa sekajätteeseen eikä jättää kiinteistön jätetilaan tai aluekeräys- tai ekopisteelle.
- Poista valaisimista lamput ja loisteputket, jotka kerätään erikseen keräyspisteissä tai myymälöissä. Hehku- ja halogeenilamppuja kuuluvat sekajätteisiin. Loisteputkien sytyttimet ovat osa valaisinta.
- Poista pölynimureista pölypussit. Tulostimista ja kirjoittimista ei tarvitse poistaa väripatruunoita tai -kasetteja. Kahvinkeitinten lasikannut tai mikroaaltouunin lasilautaset kuuluvat sekajätteeseen.
- Laitteiden tulee olla pääsääntöisesti kokonaisia. Vie kaikki laitteet keräykseen ilman pakkauksia.

Lisätietoa sähkölaitteiden kierrätyksestä

Käyttökelpoiset laitteet käytetään uudelleen. Suurin osa on kuitenkin käyttökelvottomia laitteita, jotka murskataan ja materiaalit erotetaan toisistaan (metallit, muovi ja lasi hyödynnetään).

Materiaaleista jopa 99 prosenttia käytetään uudelleen teollisuuden raaka-aineina. Murskattavista laitteista poistetaan ensin vaaralliset aineet ja osat.

Vaaralliset jätteet

Poistotekstiilin keräykseen voi laittaa:

- Ajoneuvojen ja työkoneiden lyijyakut
- Asbesti
- Energiansäästölamput, loisteputket
- Hajuvedet, partavedet, kynsilakat, kynsilakanpoistoaineet
- Jäähdytys- ja jarrunesteet
- Kaasupullot
- Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet sekä niiden pakkaukset
- Kovettumattomat maali-, liima- ja lakkajätteet
- Käytetyt öljyt, öljyiset jätteet (esim. trasseli), öljynsuodattimet
- Liuottimet, kuten tärpätti, tinneri, asetoni, bensiini ja polttoöljy sekä liuotinpitoiset pesuaineet *
- Maalausvälineiden pesuvedet
- Paineekyllästetty puu
- Paine-pakkaukset eli aerosolipullot (sisältää ainetta, hölskyy tai pihisee), kuten hiuslakka, muotovaaho ja deodorantti
- Palosammuttimet
- Puunsuoja- ja kyllästysaineet *
- Siivous- ja desinfiointiaineet, jotka on merkitty varoitusmerkeillä
- Valokuvauskemikaalit
- Voimakkaat kemikaalit, kuten hapot ja emäkset

* katso myös myyjän / valmistajan ohje milloin näiden aineiden käsittelyssä käytetyt rätit, rievut ja pensselit tulee kostuttaa ja pakata ilmatiivisti syttymisvaaran takia.

Vaarallisten jätteiden keräykseen ei tarvitse laittaa:

- Tyhjä tai täysin kuivunutta maalia tai liimaa sisältävä purkki
- Täysin tyhjä painepakkaus, joka ei hölsky eikä pihise
- Halogeeni- ja hehkulamppu
- Led-lamppu
- Palovaroittimet
- Tyhjät hajuvesi-, kynsilakka- ja kynsilakanpoistoainepullot

Lisätietoa vaarallisista jätteistä:

Pidä vaaralliset jätteet erillään muista jätteistä. Älä sekoita erilaisia vaarallisia jätteitä keskenään. Säilytä vaaralliset jätteet mieluiten alkuperäisissä pakkauksissa tai merkitse pakkaukset selkeästi. Huolehdi, että pakkaukset ovat tiiviitä ja säilyvät ehjinä kuljetuksessa.

Kodin vaaralliset jätteet otetaan maksutta vastaan lajitteluasemilla.

Ajoneuvojen ja työkoneiden lyijyakut voi myös usein palauttaa liikkeeseen, josta ne on ostettu, tai saman alan liikkeeseen.

Räjähteet, raketit, ammuksiset ja aseet: Poliisin osoittamaan paikkaan. Hätäraketit voi yleensä palauttaa niitä myyviin liikkeisiin. Otathan yhteyttä paikalliseen poliisiin etukäteen.

Paristot ja pienakut

Paristojen ja pienakkujen keräykseen voi laittaa:

- Alkaliparistot
- Litiumparistot
- Nappiparistot
- Nikkelimetallihydridiakut
- Nikkelikadmiumakut (ladattavat akkuparistot ja akut mm. johdottomiin työkaluihin)
- Pienet litiumakut (akut mm. kännyköihin, läppäreihin, varavirtalähteisiin, kameroihin ja johdottomiin työkaluihin)
- Pienet suljetut lyijyhyytelöakut (akut mm. UPS-, aurinkokenno- ja hälytysjärjestelmiin)

Palauta lajitteluasemalle (eivät sovi kauppojen keräyspisteelle):

- Isot litiumakut, kuten akut sähköpyöriin, tasapainolautoihin, mopoihin, mönkijöihin ja päältä ajettaviin ruohonleikkureihin
- Ajoneuvoakut
- Isot yksinomaan teollisuus- tai ammattikäyttöön suunnitellut akut (pyydä kierrätysohjeet akun maahantuojalta)

Lähimmät keräyspisteet löydät [Kierratys.info](https://www.kierratys.info)-palvelusta.

Lisätietoa vaarallisista jätteistä:

Erilaisista paristoista ja akuista saadaan talteen paljon erilaisia materiaaleja esim. rautaa, sinkkiä, kobolttia, kuparia, nikkeliä, kadmiumia ja lyijyä sekä sinkkiä ja mangaania sisältävää massaa.

Materiaaleja voidaan hyödyntää mm. rakennus-, auto-, elektroniikka- ja lääketeollisuudessa sekä maataloudessa.

Paristoista ja pienkuista saatavien materiaalien kierrätys säästää energiaa ja luonnonvaroja sekä vähentää tehokkaasti kasvihuonekaasupäästöjä.

Lisätietoja paristojen ja pienakkujen kierrätyksestä www.paristokierratys.fi

Lamput

Lamppujen keräykseen voi laittaa:

- Energiansäästölamput
- LED-lamput
- Loisteputkilamput

Lamppujen keräykseen eivät kuulu:

- Halogeeni- ja hehkulamput
- Sähkölaitteet, kuten esim. pöytä- ja kattolamput tai valosarjat

Miten kierrätettyjen lamppujen materiaalia hyödynnetään:

Käsittelyprosessissa lamput murskataan ja niissä oleva metallinen elohopea muutetaan vaarattomaksi elohopeasulfidiksi (esiintyy tässä muodossa kallioperässä). Metalli ja lasi pestään ja seulotaan ja ne toimitetaan uusioraaka-aineiksi lasivilla- ja metalliteollisuuteen. Hopeasulfidi loppusijoitetaan.

Lisätietoa lampuista:

LED- ja energiansäästölamput tunnistaa lampun kyljestä löytyvästä kieltomerkistä. Merkki on pieni roska-astia, jonka päällä on raksi. Tämä merkki kertoo, ettei lamppua saa heittää sekajätteen joukkoon, vaan se on kierrätettävä SER-romuna. Halogeeni- ja hehkulampuissa ei ole kieltomerkkejä.

Energiansäästö on tärkeä asia. Valitse lamppu käyttötarkoituksen mukaan, energiasäästölamput ja ledit säästävät euroissa, vähentävät energiankulutusta ja hiilidioksidipäästöjä. Sammuta turhat valot.

Lääkejätteet

Apteekkeihin voi viedä:

- Elohopeakuumemittarit pakattuina
- Jodia ja bromia sisältävät lääkkeet sekä solusalpaajat omissa alkuperäispakkauksissaan
- Nestemäiset lääkkeet, lääkevoiteet ja -suihkeet omissa pakkauksissaan
- Neulat ja piikit läpäisemättömään muovipulloon tai muuhun tiiviiseen astiaan pakattuina
- Tabletit omissa liuskoissaan tai irrallisina läpinäkyvässä pussissa

Lääkejätteet palautetaan apteekin asiakastilassa oleviin palautusastioihin tai annetaan apteekin henkilökunnalle.

Lääkejätteet vastaanotetaan kotitalouksista maksutta.

Lisäohjeita lääkejätteiden lajitteluun ja palautukseen:

- Poista lääkepakkauksista potilastietoja sisältävät merkinnät (kuten ohjetarrat)
- Tuo lääkkeet apteekkiin läpinäkyvässä, tiiviissä muovipussissa
- Poista tabletit ja kapselit alkuperäispakkauksistaan. Läpipainopakkauksissa olevia tabletteja ja kapseleja ei tarvitse irrottaa pakkauksistaan. Vie tyhjät lasipurkit lasinkeräykseen ja tyhjät muovipurkit muovinkeräykseen
- Palauta nestemäiset aineet alkuperäispakkauksissa
- Palauta joditabletit ja muut jodia sisältävät lääkkeet aina erillisessä läpinäkyvässä muovipussissa alkuperäispakkauksissaan. Jodipitoisia valmisteita ovat mm. Jodixtabletit, sekä Betadine- ja Iodosorb-valmisteet
- Palauta elohopeaa sisältävät kuumemittarit erillään lääkejätteistä. Sulje rikkoutuneet elohopeakuumemittarit esim. tiiviiseen muovipurkkiin
- Palauta ruiskut ja neulat erillään lääkejätteistä. Pakkaa ne läpäisemättömään pakkaukseen, kuten tyhjään muovipulloon tai lasipurkkiin

Lisätietoa lääkejätteistä:

Lääkejätteet toimitetaan energiana hyödynnettäväksi vaarallisten jätteiden käsittelylaitokselle. Siellä niistä saadaan sähköä ja kaukolämpöä.

Sekajäte

Sekajätteeseen voi laittaa:

- Hygieniatuotteet, esim. kertakäyttövaipat, kuukautissuojat, pumpulipuikot, kasvomaskit, puhdistuspyyhkeet
- Muovitavarat, jotka eivät kelpaa kierrätykseen (vaahtomuovi, likaiset ruokapakkaukset)
- Vaatteet ja tekstiilit, jotka eivät sovellu poistotekstiilikeräykseen esim. alusvaatteet, sukat, sukkahousut, kengät, vyöt, homehtuneet tekstiilit
- Nahka, keinonahka ja kumi, esim. laukut, saappaat
- Pehmusetut tekstiilit
- Pienet matot
- Lasitavarat, esimerkiksi juomalasit ja muut astiat, koriste-esineet, peilit, lasikehykset, ikkunalasi
- Posliini ja keramiikka
- Kissanhiekkä
- Hehku- ja halogeenilamput sekä sulakkeet
- Pölynimuripussit
- Ruokaöljy tai muu juokseva rasva tiiviisti suljetussa muovipullossa
- Jäähdyntynyt tuhka ja tupakantumpit

Sekajätteeseen ei voi laittaa:

- Vaarallisia jätteitä
- Sähkölaitteita
- Isoja esineitä
- Rakennus- ja remonttijätettä
- Puutarhajätettä
- Uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen sopivia tuotteita ja materiaaleja

Huomioitavaa:

- Jätteen hävittäminen polttamalla on kotiloissa kielletty. Palaminen on epätäydellistä ja siinä syntyy haitallisia päästöjä.

Lisätietoa sekajätteestä:

Jätevoimalaitoksessa sekajätteen poltossa saadaan tuloksena sähköä ja kaukolämpöä. Palamisesta jäljelle jäävät savukaasut puhdistetaan ja palamisessa syntyneestä kuonasta erotellaan metalleja, osa kuonasta hyödynnetään maanrakentamisessa esim. kaatopaikkojen katemateriaalina.

Tuotettua lämpöenergiaa hyödynnetään mm. kaupunkien kaukolämpöverkossa. Jätevoimalaitosten tuottamaa sähköä johdetaan valtakunnan verkkoon.

Jätteen energiahyödyntämisellä voidaan korvata fossiilisia polttoaineita ja torjua ilmastonmuutosta.